



Наукові перспективи
Видавнича група



Успіхи і досягнення в науці



серія "Управління та адміністрування"

серія "Соціальні та поведінкові науки"

серія "Освіта"

серія "Право"

MERRY
CHRISTMAS
AND HAPPY NEW YEAR



№ 10(10)
2024

*Інститут держави і права імені В.М.Корецького НАН
України*

Видавнича група «Наукові перспективи»

*Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного
управління*

«Успіхи і досягнення у науці»

*(Серія «Право», Серія «Освіта», Серія «Управління
та адміністрування», Серія «Соціальні та
поведінкові науки»)*

№ 10(10) 2024

Київ – 2024

*V.M. Koretsky Institute of State and Law of the National Academy
of Sciences of Ukraine*

Publishing Group “Scientific Prospects”

*All-Ukrainian Assembly of Doctors of Science in Public
Administration*

«Successes and Achievements in Science»

*(Law Series, Education Series, Management and
Administration Series, Social and Behavioral
Sciences Series)*

№ 10(10) 2024

Kyiv – 2024

ISSN 3041-1254 Online

УДК 0/3+7/8]:001.31](477)(051)

DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-10\(10\)](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-10(10))

“Успіхи і досягнення у науці (Серія «Право», Серія «Освіта», Серія «Управління та адміністрування», Серія «Соціальні та поведінкові науки»): журнал. 2024. № 10(10) 2024. С. 1257.

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 18.12.2024, № 6/12-24)



Згідно наказу Міністерства освіти і науки України # 582 від 24.04.2024 журнал включений до Переліку наукових фахових видань України, категорія “Б”, спеціальності: 081 Право; 281 Публічне управління та адміністрування; 073 Менеджмент, 076 Підприємництво та торгівля, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 051 Економіка

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання, Християнської академії педагогічних наук України

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів гуманітарних, соціальних, поведінкових наук, освіти, права, а, також, управління та адміністрування з метою їх впровадження у сучасний освітній простір

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible та до міжнародної пошукової системи Google Scholar

Головний редактор: Крусян Анжеліка Романівна – Вчений секретар Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук професор, Заслужений юрист України (Київ, Україна).

Редакційна колегія:

Члени редакції журналу з галузі знань "Право":

1. Кваша Оксана Олександрівна – доктор юридичних наук професор, Заслужений юрист України (Київ, Україна)
2. Булкат Марина Сергіївна - доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри галузевого права та загальноправових дисциплін Інституту права та суспільних відносин Відкритого міжнародного університету розвитку людини «УКРАЇНА», науковий консультант департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду (Київ, Україна)
3. Драган Олена Василівна - доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України (Київ, Україна)
4. Тимченко Геннадій Петрович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України (Київ, Україна)
5. Губанов Олег Олександрович - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри службового та медичного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
6. Канцір Володимир Степанович - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права і процесу Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
7. Світличний Олександр Петрович - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного та господарського права Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
8. Оробець Костянтин Миколайович - кандидат юридичних наук, доцент, асистент кафедри кримінально-правової політики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)
9. Кришевич Ольга Володимирівна - кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
10. Тимчишин Андрій Михайлович - доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри права та гуманітарних дисциплін Відокремленого структурного підрозділу закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», Івано-Франківська філія (Івано-Франківськ, Україна)
11. Шевчук Олександр Михайлович - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)

Члени редакції журналу з галузі знань "Управління та адміністрування":

1. Романенко Євген Олександрович - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Генерального штабу Збройних Сил України, Президент Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління (Київ, Україна)
2. Пахомова Тетяна Іванівна - доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Навчально – наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
3. Мельниченко Олександр Анатолійович - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Харківського національного медичного університету Міністерства охорони здоров'я України (Харків, Україна)
4. Ситник Григорій Петрович - доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри глобальної та національної безпеки Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
5. Андріяш Вікторія Іванівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Навчально-наукового інституту публічного управління та адміністрування Чорноморського національного університету імені Петра Могили (Миколаїв, Україна)
6. Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та економіки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського (Київ Україна)
7. Кухарчук Петро Михайлович - доктор філософії в галузі 28 публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Комунального закладу вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти» (Вінниця, Україна)
8. Василенко Надія Володимирівна - доктор філософії в галузі 0-11– Науки про освіту, магістр Публічного управління та адміністрування, професор, професор кафедри управління та адміністрування Комунального закладу вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти» (Вінниця, Україна)
9. Новаченко Тетяна Василівна - доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри державно-правових дисциплін та публічного управління факультету №4 Донецького державного університету внутрішніх справ
10. Грищенко Ірина Миколаївна - доктор наук з державного управління, доцент, заступник директора з наукової роботи ННІ неперервної освіти і туризму Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
11. Гончарук Наталія Трохимівна - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Навчально-наукового інституту державного управління Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (Дніпро, Україна)
12. Мосора Лариса Степанівна - кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (Івано-Франківськ, Україна)
13. Клименко Анастасія Сергіївна - доктор філософії в галузі 28 публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», директор центру підвищення кваліфікації кадрів, доцент кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
14. Улько Євгеній Миколайович - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та бізнесу Державного біотехнологічного університету Старший науковий співробітник відділу інноваційної економіки, зовнішніх зв'язків та інформатизації наукових досліджень ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського»
15. Логоша Роман Васильович - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри аграрного менеджменту та маркетингу Вінницького національного аграрного університету (Вінниця, Україна)
16. Безена Іван Михайлович - кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри соціально-гуманітарної освіти, Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради» (Дніпро, Україна)
17. Зелінська Галина Олексіївна - доктор економічних наук, професор, професор кафедри прикладної економіки Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (Івано-Франківськ, Україна)
18. Канцір Ірина Анатоліївна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
19. Леонов Ярослав Володимирович - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджмент фізичної культури Харківська державна академія фізичної культури (Харків, Україна)
20. Карпінський Борис Андрійович - доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
21. Антипенко Надія Василівна - доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної кібернетики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
22. Гой Наталія Василівна - спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат економічних наук, доцент кафедри управління та бізнес-адміністрування Прикарпатського університету імені Василя Стефаника
23. Брік Світлана Володимирівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Харків, Україна)

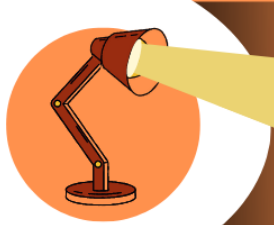
Члени редакції журналу з галузі знань "Соціальні та поведінкові науки":

1. Залуцька Христина Ярославівна - доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка», (Львів, Україна)
2. Карпенко Лідія Миколаївна - доктор економічних наук, професор, міжнародний професор, професор кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
3. Македон Вячеслав Владиславович - доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки і світових фінансів Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна)
4. Квасній Любов Григорівна - кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри математики та економіки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
5. Ходаківський Володимир Миколайович - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму Поліського національного університету (Житомир, Україна)
6. Угоднікова Олена Ігорівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри туризму та готельного господарства Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова (Харків, Україна)
7. Слободянюк Ольга Василівна - доктор економічних наук, професор, професор кафедри національної економіки національної економіки Національного університету «Одеська юридична академія», (Одеса, Україна)
8. Грабарев Андрій Володимирович - кандидат економічних наук, доцент кафедри інформатики та системології КНЕУ, (Київ, Україна)

Члени редакції журналу з галузі знань "Освіта":

1. Гончарук Віталій Володимирович - кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри хімії та екології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
2. Гумеїр Гусейн Ахмедов - доктор педагогічних наук, професор (Баку, Азербайджан)
3. Дергач Маргарита Альфрітівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної освіти Хортицької національної навчально-реабілітаційної академії (Запоріжжя, Україна)
4. Зеленська Людмила Дмитрівна - доктор педагогічних наук, професор, декан факультету історії і права, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (Харків, Україна)
5. Козубцов Ігор Миколайович - доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри бойового застосування засобів зв'язку (доцент кафедри військово-гуманітарних дисциплін) Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут (Київ, Україна)
6. Красницька Ольга Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри суспільних наук Національного університету оборони України (Київ, Україна)
7. Лаппо Віолетта Валеріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки і психології, Коломийський навчально-науковий інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Коломия, Україна)
8. Литовченко Ірина Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна)
9. Миколайко Володимир Валерійович - кандидат педагогічних наук, доцент, Проректор з міжнародних зв'язків та стратегічного розвитку Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
10. Ненько Юлія Петрівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної мовної комунікації Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України (Черкаси, Україна)
11. Островська Маріанна Ярославівна - кандидат педагогічних наук, Доктор філософії в галузі педагогіки, доцент кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II, (Берегово, Україна)
12. Поліщук Наталія Миколаївна - доктор філософії, викладач кафедри медико-біологічних основ фізичної культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
13. Синєкоп Оксана Степанівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови технічного спрямування №2 Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" (Київ, Україна)
14. Чугай Оксана Юріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови технічного спрямування №2 Національного технічного університету України «Київський політехнічний університет імені Ігоря Сікорського», (Київ, Україна)
15. Шулигіна Раїса Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (Київ, Україна)

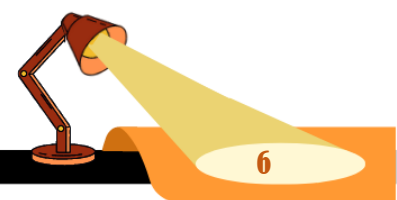
Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

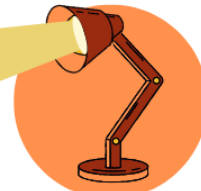


ЗМІСТ

СЕРІЯ «Право»

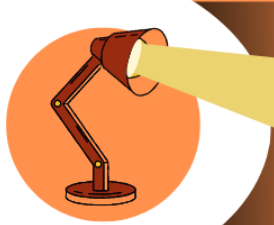
Беляєв О.С., Гаєвський В.С. <i>ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ І НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У СФЕРІ ОБОРОНИ УКРАЇНИ</i>	18
Бондаренко Є.В. <i>ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ТЕРОРИЗМУ ЯК ПРАВОВОЇ КАТЕГОРІЇ</i>	26
Гаврилюк В.С., Костиріна М.С., Любавіна В.П. <i>КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ</i>	35
Василів С.С., Погорілець М.В. <i>ЗЛОВЖИВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ПРАВАМИ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ</i>	44
Гаделія В.Р. <i>ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИВАТНОСТІ ПРИ ВИКОНАННІ ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ СВОЇХ ФУНКЦІЙ</i>	52
Дзіковський М.Р. <i>ЗМІСТ ПРИНЦИПУ ПРОПОРЦІЙНОСТІ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ</i>	62
Дунаєва Т.Є. <i>ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗСЛІДУВАННІ КІБЕРЗЛОЧИНІВ</i>	73
Запорожець А. <i>ПОТЕРПІЛА ОСОБА ВІД СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 153 КК УКРАЇНИ</i>	83
Запорожець Т.В. <i>СКЛАДОВІ ЦИФРОВОЇ НЕРІВНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК</i>	91





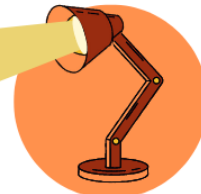
Зільник Н.М. <i>ПРАВОВА ПРИРОДА ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ ЕКСКУРСІЙНИХ ПОСЛУГ</i>	102
Ковальчук О.Б. <i>ВІДКЛИКАННЯ ВИБОРЦЯМИ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ</i>	115
Коробцова Д.В., Кириченко Ю.М., Фурса В.А. <i>КЛАСИФІКАЦІЯ І ХАРАКТЕРИСТИКА ВИДІВ ПРИНЦИПІВ БЮДЖЕТНОГО ПРАВА ЯК ПІДГАЛУЗІ ФІНАНСОВОГО ПРАВА</i>	127
Кройтор В.А. <i>КОНСТРУКЦІЯ ІНТЕРЕСУ В СИСТЕМІ ПРАВОВІДНОСИН ВІДУМЕРЛОСТІ СПАДЩИНИ</i>	138
Крупко Я.М. <i>АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ТА ЇХ ПОСАДОВЦІВ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПРИНЦИПИ РОЗМЕЖУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ</i>	148
Ларіна Н.Б., Таран Є.І. <i>ЦИФРОВІ КОМПЕТЕНЦІЇ ЯК ОСНОВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ</i>	156
Лошицький М.В. <i>АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПЕРСОНАЛУ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ</i>	167
Любавіна В.П., Третяк В.В. <i>КРИМІНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ ПРИ ЛІКВІДАЦІЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ</i>	177
Мазійчук В.А. <i>ЗАГАЛЬНОСОЦІАЛЬНЕ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В СУДОВИХ ОРГАНАХ УКРАЇНИ</i>	185
Маслова Л.А., Зінчук Ю.О. <i>АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ПЕРСОНАЛУ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ</i>	198





Миколайчук С.В. <i>ГАРМОНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ БЕЗПЕЧНОСТІ КОРМІВ ІЗ ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ</i>	208
Молчанов Р.Ю. <i>ПУБЛІЧНИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ</i>	217
Олефіренко А.М. <i>СУЧАСНІ ВІЗІЇ МЕТОДОЛОГІЇ ПРАВОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФОР- МАЦІЙНИХ ВІДНОСИН У ВІТЧИЗНЯНІЙ НАУЦІ</i>	228
Опацький Р.М. <i>ВИДИ НАСЛІДКІВ ТА ПОРЯДОК ПРИТЯГНЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОВНОЛІТНІХ ДОЧКИ ТА СИНА ЗА УХИЛЕННЯ ВІД УТРИМАННЯ НЕПРАЦЕЗДАТНИХ БАТЬКІВ</i>	239
Пономаренко Є.О. <i>ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ</i>	247
Свергун Р.В. <i>УГОДА ПРО ПРИМИРЕННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ</i>	264
Секо С.О. <i>ПРОБЛЕМИ БОРОТЬБИ З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	275
Скочиляс-Павлів О.В. <i>ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ</i>	283
Тарасевич Т.Ю. <i>КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ В УКРАЇНІ: (КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОСНОВІ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ)</i>	291
Чекараміт К.С. <i>ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЮВЕНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ</i>	300





Шимоня К.В., Якушев О.В., Кононенко В.А. 308
*ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ,
УСТАНОВІ, ОРГАНІЗАЦІЇ ПІД ЧАС ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО
СТАНУ В УКРАЇНІ*

Яковенко Є.О. 330
*АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ
ВЛАДИ ПОВІДОМЛЕНЬ (НАЛЕЖНИМ ЧИНОМ)*

СЕРІЯ «Управління та адміністрування»

Андрусів У.Я., Шевчик К.Б. 345
*ІННОВАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В
ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН*

Антипенко І.В., Ваценок А.В. 355
*ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ:
ВИКЛИКИ І МОЖЛИВОСТІ*

Бублій М.П., Соболев Р.Г., Мазуренко Л.І. 363
*ЗАСОБИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
У ТРАНСПОРТНІЙ ГАЛУЗІ*

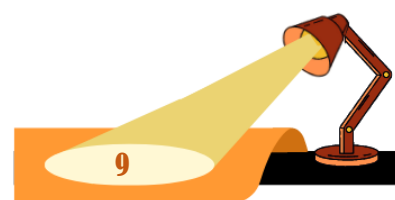
Вівсянник О.М., Белаш С.М. 376
*ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЗАХИСТУ
ПРАВ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ*

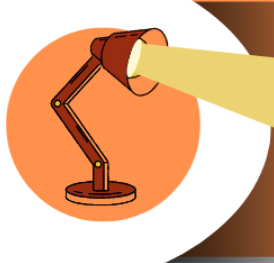
Гамалій С.В., Довгань В.І. 390
*ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІТИКИ ІМПОРТОЗАМІ-
ЩЕННЯ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ*

Горбата Л.П. 403
*ВІДКРИТІСТЬ ТА ПРОЗОРИСТІТЬ ДІЯЛЬНОСТІ УПОВНОВАЖЕНОГО ІЗ
ЗАХИСТУ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ (МОВНОГО ОМБУДСМЕНА)*

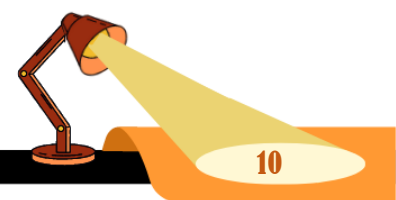
Грабітченко К.М. 415
*АДАПТАЦІЯ ТА РОЗВИТОК ЛОГІСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В
УМОВАХ ВІЙНИ*

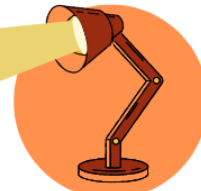
Жук О.І., Гой Н.В., Драбчук Н.Ю., Дудкевич В.І. 426
*ФОРМУВАННЯ ДЕРЕВА ЦІЛЕЙ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО
ПЛАНУВАННЯ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ В УМОВАХ ЦИФРОВІ-
ЗАЦІЇ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ*



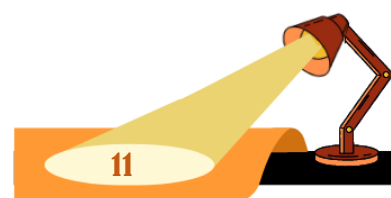


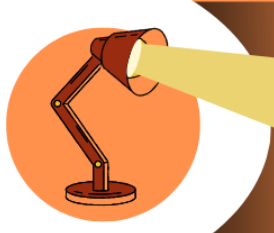
- Зубчик О.А., Рубан Ю.Г., Легкий С.В., Ткаченко І.В.** 437
*ЕКОНОМІЧНА СКЛАДОВА НОВОГО ПУБЛІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ
ДЕРЖАВИ: ПОРІВНЯННЯ США ТА УКРАЇНИ*
- Кириленко М.М.** 449
*МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО МІЖНАРОДНОГО
ІМІДЖУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ*
- Копитко М.І., Маланчук А.М.** 459
*ЕКОНОМІЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА
ОСНОВІ ПРОВЕДЕННЯ КАДРОВОГО АУДИТУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ КЕРІВНИХ СИСТЕМ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ*
- Корчирнська О.О.** 469
МІСЦЕ ТА РОЛЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ
- Красівський О.Я., Костюкевич Б.С.** 479
*ДОСЛІДЖЕННЯ СУТНОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ МАЛОГО
ПІДПРИЄМНИЦТВА В КОНТЕКСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ*
- Кузьменко М.В., Романишин В.О., Круш В.В.** 494
*УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ КОШТАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
ПІДПРИЄМСТВ*
- Кухарчук П.М., Павленко О.О.** 504
*ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ*
- Лаба О.В., Гринів Л.В., Артюшок В.С.** 513
*AGILE-МЕТОДОЛОГІЇ У МЕНЕДЖМЕНТІ ПРОЄКТІВ: ВИКЛИКИ
ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ*
- Лелеченко А.П.** 525
*ДИНАМІКА ЗМІНИ СПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ З 2007 ПО
2024 РОКИ ЧЕРЕЗ РЕЗУЛЬТАТИ ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНИХ
ОПИТУВАНЬ «СТАН КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ. СПРИЙНЯТТЯ, ДОСВІД,
СТАВЛЕННЯ»*
- Лісовська Л.С., Гладкий О.В.** 535
*ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ДИДЖИ-
ТАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ: СУТНІСТЬ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ*



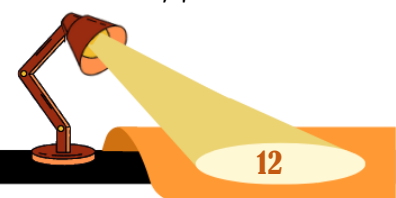


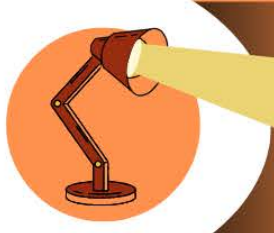
Мазій Н.Г. <i>ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМ- НИЦТВА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ</i>	548
Мазур Г.Ф. <i>МІЖНАРОДНИЙ ІМІДЖ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	559
Малахова Т.В. <i>ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ</i>	570
Маринчак Р.О.О. <i>ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ РЕСУРС РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ</i>	580
Матохнюк О.Д. <i>МОТИВАЦІЯ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ</i>	591
Нагаєв В.М., Гіржева О.М., Кускова С.В., Бернацький О.Є. <i>УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИМИ КОНФЛІКТАМИ ЯК КОМУНІКАЦІЙНА ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО ДІЛОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ</i>	609
Назаренко М.О., Лапшин С.А. <i>ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ ТА ІНСТРУМЕНТИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ МУЗИЧНОЮ ОСВІТОЮ В УМОВАХ КУЛЬТУРНИХ ЗМІН</i>	621
Нестеренко А.В. <i>КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПОНЯТЬ «ЛІДЕР», «ЛІДЕРСТВО» ТА «ЛІДЕРСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ» У СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ІННОВАЦІЙНО ОРІЄНТОВАНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ</i>	628
Ніколаєнко Д.В., Лукияник Р.В., Сойма С.Ю. <i>МЕТОДОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ AGILE, SCRUM ТА WATERFALL</i>	641
П'ятничук І.Д., Кафка С.М., Томашевська А.В., Туровська Л.В. <i>ЛОГІСТИЧНІ ІТ ТА ERP-СИСТЕМИ</i>	657
Петровський П.М. <i>ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ДЕМОКРАТІЇ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ВІЙНИ ПРОТИ УКРАЇНИ</i>	668





- Позичанюк К.І.** 681
*ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМОЮ ОСВІТИ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ*
- Помаза-Пономаренко А.Л.** 692
*ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ АНТИКОРУПЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ
СИСТЕМОЮ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я*
- Примак О.С.** 703
*ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В ОБОРОННО-
ПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ ЯК ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ*
- 714
Прокопчук І.П., Воронкова А.А., Кравцов О.В.
*ДОСЛІДЖЕННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЦИФРОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ*
- Рижиков В.С., Самойленко В.І.** 729
*НАУКОВЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ТА ПРАКТИЧНА РОЗРОБКА ПРОЄКТУ
ПРОВЕДЕННЯ КРУГЛОГО СТОЛУ, ЯК ОДНІЄЮ З МЕТОДИК
РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В
СИСТЕМІ НАУКОВОЇ РОБОТИ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ*
- Рудзюк Д.С.** 738
*НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ КАДРОВИМ
ПОТЕНЦІАЛОМ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ*
- Сердюк О.І., Мельник В.І.** 749
*КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ ПОЗИЦІОНУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
ТА РОЗВИТКУ КОМУНІКАЦІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯ-
ДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ*
- Стефанів А.Д.** 760
*ОНТОЛОГІЧНА СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ДЕРЖАВНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ
ПОЛІТИКИ*
- Тімченко О.Л., Правдюк М.В.** 772
УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТА ЗРОСТАННЯ БІЗНЕСУ
- Ткачова Н.М., Лугіна Р.Л.** 787
*УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ДЕРЖАВНИМ ЕНЕРГЕТИЧНИМ НАГЛЯДОМ В УКРАЇНІ*





УДК 351.77:351.86

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-10\(10\)-692-702](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-10(10)-692-702)

Помаза-Пономаренко Аліна Леонідівна доктор наук з державного управління, старший дослідник, начальник наукового відділу проблем державної безпеки навчально-науково-виробничого центру, Національний університет цивільного захисту України, м. Харків, <https://orcid.org/0000-0001-5666-9350>

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ АНТИКОРУПЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Анотація. Уточнено роль цифровізації в системі охорони здоров'я та соціальній сфері з позиції забезпечення безбар'єрності послуг та унеможливлення антикорупційних заходів у цих сферах. Систематизовано напрями використання цифрових технологій, що дозволяють забезпечити розвиток системи охорони здоров'я (фізичний, ментальний і цифровий). Акцентовано, що однією з мало досліджених, але перспективних практик у цій сфері, може бути виважене використання штучного інтелекту. Аргументовано, що він має прийти не на заміну людського досвіду медпрацівників, а бути їхнім дієвим інструментом, який дозволить їм заздалегідь і більш ефективно діагностувати небезпечні захворювання, ставити більш точні діагнози, проводити операції, створювати ліки. Досліджено особливості впровадження реімбурсації, яку варто розглядати як соціально-економічну систему, покликану забезпечувати доступність для населення безкоштовних медичних послуг, лікарських препаратів і фармацевтичної допомоги загалом, що реалізується сукупністю публічних інституцій залежно від рівня їх управління за допомогою використання цифрових технологій. З'ясовано, що їхнє застосування є надзвичайно важливим для України, у якій збільшується кількість осіб, які потребують комплексного й оперативного задоволення своїх медичних потреб. Виявлено також тенденцію до поступального збільшення кількості осіб з інвалідністю в Україні через неоголошену війну рф. Установлено, що на вітчизняних теренах активно реалізується цифрова трансформація публічного управління системою охорони здоров'я, зокрема, eHealth, Програма медичних гарантій, у межах якої надаються різні пакети послуг. Відтак, обґрунтовано необхідність реалізації низки заходів публічного управління системою охорони здоров'я в Україні: повсюдне використання eHealth як інструменту антикорупційного управління у сфері охорони здоров'я; розширення напрямків реалізації Програми медичних гарантій в Україні; законодавчо закріпити термін «реімбурсація» як форми цифровізації медичної сфери; удосконалити соціо-комунікативний механізм публічного управління у





сфері охорони здоров'я, адже багато українців не знають про дану програму та перевагим цифрових технологій, які можна застосовувати у медичній сфері; розвивати публічно-приватне партнерство у цій сфері шляхом активізації приватного сектору в наданні державних фінансових гарантій медичного обслуговування населенню в умовах неоголошеної війни рф.

Ключові слова: публічне управління, державна політика, соціальна безпека, соціальна сфера, соціальний захист, система охорони здоров'я, реформування, медичні послуги, адміністративні послуги, діджиталізація, ветерани війни, соціальні гарантії, медичні гарантії, особи з інвалідністю, антикорупційна політика.

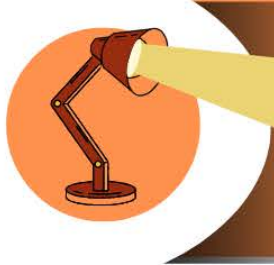
Pomaza-Ponomarenko Alina Leonadivna Doctor in Public Administration, Senior Researcher, Head of the Scientific Department for State Security Problems of the Training Research and Production Centre of National University of Civil Protection of Ukraine, Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0001-5666-9350>

ЦИФРОВИЗАЦІЯ КАК ИНСТРУМЕНТ АНТИКОРУПЦИОННОГО УПРАВЛЕНИЯ СИСТЕМОЙ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ

Abstract. The role of digitalization in the healthcare system and the social sphere from the perspective of ensuring barrier-free services and making anti-corruption measures in these areas impossible have been clarified. The directions for using digital technologies to foster the development of the healthcare system (physical, mental, and digital) have been systematized. It is emphasized that one of the less researched but promising practices in this area could be the balanced integration of artificial intelligence. It is argued that it should not replace the human expertise of healthcare professionals but rather serve as an effective tool enabling them to diagnose dangerous diseases more efficiently and in advance, make more accurate diagnoses, perform surgeries, and create medications. The peculiarities of reimbursement mechanism implementation, which should be considered as a socio-economic system aimed at ensuring public access to free medical services, medicines, and pharmaceutical care, implemented by the combined efforts of public institutions at various management levels with the help of digital technologies, have been examined.

It has been established that their use is critically important for Ukraine, where the number of people requiring comprehensive and prompt fulfillment of their medical needs is increasing. A tendency towards a gradual rise in the number of people with disabilities in Ukraine due to the Russian Federation's undeclared war has also been identified. It has been determined that the digital transformation of public healthcare administration is being actively implemented in the country,





particularly through the Medical Guarantee Program, which provides various service packages.

Therefore, the necessity of implementing a series of public administration measures for Ukraine's healthcare system has been substantiated: the widespread use of eHealth as a tool for anti-corruption management in the healthcare sector; expanding the areas of implementation of the Medical Guarantees Program in Ukraine; legislating the term "reimbursement" as a form of digitalization of the healthcare sector; improving the socio-communicative mechanism of public management in the healthcare sector, as many Ukrainians are unaware of this program and the advantages of digital technologies that can be used in the healthcare sector; developing public-private partnerships in this area by activating the private sector in providing state financial guarantees for medical care to the population in the conditions of the undeclared war of the Russian Federation.

Keywords: public administration, public policy, social security, social sphere, social protection, health care system, reform, medical services, administrative services, digitalization, war veterans, social guarantees, medical guarantees, persons with disabilities, anti-corruption policy.

Постановка проблеми. Останнім часом соціальна сфера загалом і медична зокрема по всьому світу відчувають на собі потужний негативний вплив позасистемних факторів. Серед цих глобальних факторів варто виокремити виникнення та поширення пандемії COVID-19, а також війни та збройні конфлікти (в Ізраїлі, Україні, країнах Африки та ін.) [3; 7]. Крім того, складності додає те, що в Україні вплив позасистемних факторів продовжує посилюватись через збільшення кількості осіб з інвалідністю, обстрілів рф, зруйнованих об'єктів критичної інфраструктури, до якої входять медичні та інші соціальні заклади й установи. У той же час, відзначимо, що перемога України над злом – це не тільки перемога над зовнішнім ворогом, а й внутрішнім. Він представлений корупцією, яка унеможливорює дієве скерування фінансових та інших ресурсів на вирішення справжніх проблем, пов'язаних із життєзабезпеченням України та її населення. Відтак, потрібно говорити про те, що наша держава змушена докладати зусиль для протистояння зовнішнім загрозам і виявам корупції всередині країни. Таким чином, слід вести мову про те, що Україна веде і внутрішню боротьбу з корупціонерами, і реагує на зовнішню агресію рф. Допомогти вирішити ці проблемні питання може дієве застосування технологій цифровізації, яка забезпечує впровадження принципу публічності у сферу публічного управління загалом і соціальні сфери зокрема. Усе це засвідчує актуальність обраної теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Організаційні, економіко-фінансові, правові, інституційні та інші аспекти публічного управління



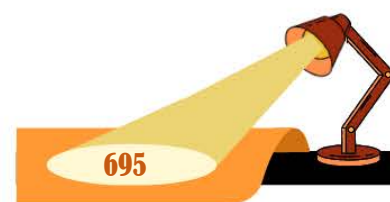


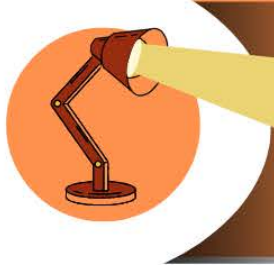
соціальною сферою загалом і системою охорони здоров'я зокрема є предметом дослідження вчених Л. Антонової, С. Белая, В. Борщ, В. Долота, С. Домбровської, А. Колота, Е. Лібанової, Р. Моїсеєнко, О. Набхан, О. Новікової, І. Парубчака, О. Сидорчук, В. Удовиченка та ін. У той же час, відзначимо, що існує необхідність у системному аналізі аспектів розвитку цифровізації в медичній сфері в Україні в умовах воєнного часу. У цій сфері має бути унеможливлено будь-які прояви корупції, адже від стану функціонування медичної сфери залежить життя та здоров'я людей.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження особливостей розвитку цифровізації як інструмента антикорупційного управління системою охорони здоров'я.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні щодо терміну діджиталізація відсутній єдиний підхід до визначення, а також у яких сферах його найбільш доречно застосовувати тощо [17]. Іще більшої складності додає те, що відсутнє спільне бачення в науковому середовищі щодо класифікації типів і форм діджиталізації. Серед останніх наукових напрацювань поширеною є думка, з якою ми погоджуємось загалом, що цифрові технології (технології діджиталізації) мають три форми вияву та впливу: 1) соціальну (згідно із нею населення є одержувачами послуг та інформації, а також її ретрансляторами); 2) фізичній (що передбачає застосування новітніх інструментів та інших технологій для отримання та передачі інформації); 3) віртуальну (цифрову), яка передбачає використання програмного забезпечення, сервісів та інших технологій) [3; 16]. Крім того, учені пропонують групувати типи цифрових технологій, що є важливими для державного та приватного сектора, а саме: штучний інтелект; технології зв'язку, зберігання, аналітики, виготовлення, візуалізації й інтерфейсів, а також інтерактивні та сенсорні технології [там само]. Однозначно можна стверджувати, що вплив цих технологій позначається на всіх сферах суспільної життєдіяльності, і він може бути або позитивним, або негативним. Завданням же державного апарату та приватного сектору є вжити заходів для того, щоб вплив не був негативним або його максимально нейтралізувати.

Негативний аспект використання цифрових технологій стосується насамперед етичного боку (захисту персональних даних, у т.ч. пацієнтів, обмеження використання технологій штучного інтелекту тощо). Щодо позитивного аспекту, то на підтвердження можна зацентувати увагу на показниках використання цифрових технологій у період виникнення та поширення пандемії COVID-19, вони зросли в декілька разів у сфері освіти, медицини, пенсійного та ін. соціального забезпечення. Адже населення по всьому світу було ізольованим і не мало змоги задовольняти навіть базові потреби [8; 18]. На допомогу прийшов «усеомогутній» технологічний прогрес, що зумовив таке:





- 1) повсюдне впровадження технологій штучного інтелекту (далі – ШІ), активне застосування нейроаналітики, ШІ-додатків, поєднання ШІ з Інтернетом речей
- 2) діджиталізацію діяльності державного та приватного секторів з метою забезпечення комплексного та вчасного надання послуг населенню;
- 3) розвиток конвергентних систем на заміну традиційних сховищ даних, актуалізацію хмарних рішень і послуг;
- 4) використання моделі Zero Trust (нульової довіри) у цілях безпеки;
- 5) збільшення ролі мобільних додатків у цілому й інтерактивних платформ зокрема для надання високоякісних послуг населенню;
- 6) використання 3D друку, що важливо під час виготовлення тих самих протезів;
- 7) розвиток реімбурсації та ін. [9].

Щодо останнього терміну, то він є загальноприйнятим в усьому світі й означає соціально-економічну систему, метою якої є забезпечення доступності лікарських препаратів, фармацевтичної допомоги загалом, у т.ч. за рахунок цифрових технологій [11]. Суб'єктом цієї системи визнаються уповноважені органи, що здійснюють компенсаційні виплати з певних джерел фінансування, а об'єктом – певні категорії захворювань і хворих. Дане визначення суб'єктної підсистеми потребує розширення, як і сама сфера застосування реімбурсації. Уважаємо, що серед зацікавлених акторів у зазначеній сфері слід виокремити суб'єктів публічного управління залежно від рівнів його реалізації (див. рис. 1): суб'єктів вищого, центрального, регіонального та місцевого рівня, що є найбільш наближеним до потреб населення. На наше переконання, перелік сфер діяльності суб'єктної підсистеми в межах системи охорони здоров'я також потребує доповнення, зокрема, у напрямку актуалізації саме ролі діджиталізації у цій сфері з метою забезпечення прозорості її функціонування. Практика засвідчує, що одними з векторів, у межах яких існує необхідність забезпечити цифрову трансформацію, є такі:

- сфера діяльності лікарських комісій чи інших аналогічних інституцій, що визначають рівень інвалідності в особи;
- забезпечення фізичного, ментального та технологічного безбар'єрного обрання сімейного лікаря й отримання його онлайн консультацій, лікарських рекомендацій, висновків, лікарняних виписок тощо;
- безперешкодне надання медичних послуг населенню по всій країні, і забезпечення нею безкоштовного отримання медичних гарантій шляхом лише цифрового звернення громадян та ін.

Щодо «цифрової» діяльності інституцій в системі охорони здоров'я, то в Україні всі вони підпорядковуються МОЗ, і останніми роками ними здійснено суттєвий прорив щодо діджиталізації та реформування цієї системи. Так, напрацьовується практика активного використання eHealth, що представ-





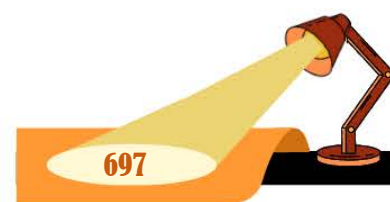
ляє собою електронну систему охорони здоров'я, яку ще охарактеризовано як екосистему інформаційних відносин учасників медичного середовища держави, що базуються на економічно ефективному та безпечному використанні інформаційно-комунікаційних технологій, спрямованих на підтримку системи охорони здоров'я, включаючи медичні послуги, профілактичний нагляд за здоров'ям, медичну літературу та медичну освіту, знання та дослідження [17].

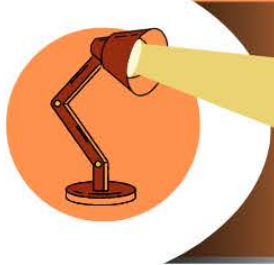
Урядом України схвалено п'ятирічну Концепцію розвитку електронної охорони здоров'я. При цьому напрацьовано дорожню карту, згідно з якою заплановано понад 120 цифрових проєктів, покликаних забезпечити якість, безпечність та доступність медичних послуг для пацієнтів. Крім того, на сьогодні триває розвиток ключових систем і реєстрів, необхідних для сфери охорони здоров'я. Зокрема, функціонує 13 інформаційно-комунікаційних систем та 45 реєстрів [там само].

Завдяки eHealth реалізуються такі медичні послуги: 1) електронні декларації; 2) електронні направлення; 3) електронні рецепти на препарати в межах урядової програми реімбурсації «Доступні ліки»; 4) електронні рецепти на антибіотики; 5) медичні висновки про народження дитини та послуга «Малюток»; 6) медичні висновки про тимчасову непрацездатність та електронні лікарняні; 7) COVID-сертифікати [там само].

Варто відзначити, що розробники eHealth слушно вказують на те, що кібербезпека у сфері охорони здоров'я стає одним із ключових питань для медичних закладів та держави. З цією метою забезпечується кіберзахист, що передбачає такі заходи: 1) надання у відкритому доступі матеріалів для допомоги медичним працівникам, управлінцям, адміністраторам медичних закладів та всім зацікавленим партнерам в отриманні основних знань про види і форми кіберзагроз та чіткі рекомендації щодо боротьби з ними; 2) захист від вірусів і хакерських атак; 3) запобігання підробці даних та іншим діям, наслідками яких можуть бути не тільки видалення або викрадення даних, а й потенційно шкідливий вплив на роботу і продуктивність співробітників закладу охорони здоров'я, використання незаконно отриманої інформації проти фізичної чи юридичної особи або взагалі зупинка процесу надання медичної допомоги та пов'язаних послуг [там само].

У той же час, серед науковців, особливо тих, які мають фахову медичну освіту, ширяться думки щодо обмежень, пов'язаних із застосуванням технологій ШІ у медичну сферу [15]. Оскільки на сучасному етапі розвитку цих технологій вони поки не можуть системно й об'єктивно оцінити стан хворого. ШІ – це ніщо інше як «самовдосконалювана система запитів і відповідей». Виважено та ґрунтовно оцінити поточний стан здоров'я хворого може безпосередньо лікар. Безперечно, що час не стоїть на місці, і ми не випадково вказали на те, що ШІ є системою, яка сама навчається й





удосконалюється. Ці її властивості створять у майбутньому підґрунтя для залучення технологій ШІ в якості «електронного мозку» для надання консультацій і рекомендацій населенню щодо покращення поточного стану його здоров'я. Проте поки це усвідомлена гіпотеза щодо перспектив трансформації ШІ як позасистемного фактора в напрямку забезпечення його регульованості.

Інша справа, сучасне безпечне застосування технологій ШІ з метою надання консультацій щодо отримання медичних гарантій, чи стану реформування медичної сфери в країні, чи особливостей отримання медичних послуг за кордоном. У цьому контексті система ШІ є безумовно також корисною, оскільки здатна зібрати та проаналізувати великий масив інформації, наприклад, повну історію хвороби пацієнта, дані про його аналізи за всі роки лікування. У продовження відзначимо, що сьогодні для України цінним і перспективним може бути використання цифрових технологій (у т.ч. ШІ) під час установа групи інвалідності тій чи іншій особі. Ці технології дозволять об'єктивно визначити певну групу інвалідності людині саме на кінцевому етапі, коли вже особа пройшла всі попередні процедури, пов'язані з оглядом пацієнта, здачею ним необхідних аналізів тощо на визначення факту інвалідності. Слід підкреслити, що на кінцевому етапі, про який йде мова, технології ШІ насамперед забезпечать об'єктивність і безпристрасність прийняття рішення по відношенню до конкретної людини: чи встановлювати їй інвалідність, чи ні. Крім того, використання ШІ розвантажить лікарські комісії, що є особливо актуально для нашої держави, в якій збільшується кількість осіб з інвалідністю. До 2022 року в Україні було 2,7 млн. осіб з інвалідністю, серед яких дітей – понад 160 тис. Однак станом на 2024 рік кількість українців з інвалідністю зросла до 3 млн. осіб, тобто на 10% [2]. Ця інвалідність виникає внаслідок бойових дій і ворожих обстрілів рф мирних українських міст. Тому зараз потрібно продовжити будувати безбар'єрне суспільство, здійснюючи це надзвичайно швидко й урахуваючи контекст війни [там само].

Останнім часом для України дане питання є надзвичайно актуальним і на нього нашаровується, на додачу, корупційні правопорушення, пов'язані з функціонуванням МСЕК [14]. Вони є спеціальними закладами в системі охорони здоров'я, що проводять медико-соціальну експертизу особам, які звертаються для встановлення інвалідності. МСЕК утворені в Україні 1992 р. на заміну радянським лікарсько-трудова експертним комісіям. У той же час, у вересні-жовтні 2024 р. було викрито низку схем корупційних правопорушень серед МСЕК в Україні. Це зумовило необхідність у перевірці діяльності МСЕК на всій її території та прийнятті на вищому рівні управління рішення щодо ліквідації таких спеціальних інституцій у системі охорони здоров'я. Згідно із планом протидії корупційним правопорушенням серед МСЕК, що затверд-





жений прем'єр-міністром України 25.10.2024 р., МСЕК будуть ліквідовані у тому вигляді, що наразі існують до кінця 2024 р. При цьому зауважимо, що паралельно реалізуються заходи, по-перше, щодо створення групи для перегляду рішень, які ухвалювались у МСЕК, а також проведення аудиту всіх пенсійних виплат по інвалідності посадовим особам. По-друге, щодо передання функцій центральної МСЕК Українському державному науково-дослідному інституту медико-соціальних проблем інвалідності. По-третє, у листопаді МОЗ разом із Мінцифрою представлять рішення щодо цифровізації проходження всіх етапів МСЕК. І по-четверте, МОЗ і Мінсоцполітики мають невідкладно винести на засідання уряду законопроекти щодо комплексної реформи МСЕК [14].

На погляд урядовців, передача функцій центральної МСЕК до Українського державного науково-дослідного інституту медико-соціальних проблем дозволить максимально швидко оптимізувати процес на центральному рівні. За рішенням МОЗ України, необхідно передати, зокрема, функції щодо розгляду оскаржень та проведення перевірок обґрунтованості рішень, прийнятих МСЕК регіонального рівня, що має значно спростити процес проходження експертизи для людей [там само].

Підсумовуючи, хочеться відзначити, що використання технологій ШІ у сферах, що стосуються життя та здоров'я людей, має бути виваженим. Це розуміють, наприклад, у судовій системі, тому в США застосовується програма «COMPAS» із метою розвантаження роботи суддів і пришвидшення процесу визначення особі запобіжного заходу. Проте це відбувається лише в справах, що передбачають покарання за незначні правопорушення, адже були зафіксовані збої в роботі «COMPAS» через помилки в його алгоритмі. З огляду на це було прийнято рішення, що в інших справах роботу щодо визначення запобіжного заходу має виконувати безпосередньо суддя [8]. Так і медична сфера, як одна з найважливіших, має визначити вектори обмеженого застосування технологій ШІ, а саме: 1) для медичної візуалізації аномалій у стані пацієнта; 2) у клінічних випробуваннях і розробці ліків, тому що ШІ здатен створювати нові хімічні формули і підбирати медичні препарати для лікування тієї чи іншої хвороби пацієнтів [15] та ін. Це є необхідним для того, щоб ШІ не наробив іще більшої шкоди життю та здоров'ю людей, які є найвищою соціальною цінністю.

Висновки. На підставі проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

1. Науково-технологічний прогрес впливає на всі сфери суспільної життєдіяльності, що особливо відчутно в тих, які пов'язані з життям і здоров'ям населення. Серед цих сфер варто виокремити публічне управління соціальною безпекою загалом і системою охорони здоров'я зокрема. Вони вимагають вчасного та комплексного надання медичних і супутніх соціальних послуг, допомогу у відшкодуванні медичних препаратів тощо.





2. Доведено, що зазначені аспекти охоплюються терміном цифровізація як дієвого інструмента в наданні на комплексній основі якісних послуг населенню, серед яких на вітчизняних теренах стрімко зростає кількість нових потреб, зумовлених неоголошеною війною рф. Для їхнього повноцінного задоволення важливим є розвиток реімбурсації, системи медичних гарантій тощо в межах віртуальної, фізичної та соціальної форм цифрових технологій. Вони покликані усунути будь-які бар'єри (фізичні, ментальні та цифрові) для всіх категорій українців, серед яких збільшується кількість осіб з інвалідністю та ветеранів війни, які отримали фізичні понівечення через дії рф.

3. Установлено, що в Україні активно реалізується цифрова трансформація публічного управління системою охорони здоров'я, зокрема, Програма медичних гарантій, у межах якої надаються різні пакети послуг. З'ясовано, що в 2024 році цей перелік було розширено: безкоштовні медичні послуги надаються під час лікування трансплантації органів, стовбурових клітин та ін. Крім того, у 2024 році збільшено обсяг фінансування укладених договорів про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій в Україні на 16 млрд грн.

4. У цьому контексті обґрунтовано реалізацію таких заходів: повсюдне використання eHealth як інструменту антикорупційного управління у сфері охорони здоров'я; розширення напрямків реалізації Програми медичних гарантій в Україні; законодавчо закріпити термін «реімбурсація» як форми цифровізації медичної сфери; удосконалити соціо-комунікативний механізм публічного управління у сфері охорони здоров'я, адже багато українців не знають про дану програму та переваги цифрових технологій, які можна застосовувати у медичній сфері; розвивати публічно-приватне партнерство у цій сфері шляхом активізації приватного сектору в наданні державних фінансових гарантій медичного обслуговування населенню в умовах неоголошеної війни рф.

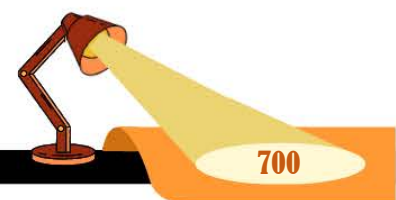
5. Оцінено перспективи розвитку штучного інтелекту у медичній сфері, що має прийти не на заміну людського досвіду лікарів, а бути їхнім дієвим інструментом, який дозволить їм заздалегідь і більш ефективно діагностувати небезпечні захворювання, ставити більш точні діагнози, проводити операції, створювати ліки.

Література:

1. В Україні затвердили програму медичних гарантій-2024: що вона передбачає. 2023. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/65859fe508c73/> (дата звернення 18.11.2024).

2. В Україні понад 3 млн людей з інвалідністю — це люди з величезним потенціалом, навичками, ідеями, силою. 2024. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/23795.html> (дата звернення 18.11.2024).

3. Галушко С.П. Підходи до вдосконалення системи публічного управління у сфері національної безпеки України в умовах цифровізації // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2024. № 11. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/issue/archive> (дата звернення 18.11.2024).

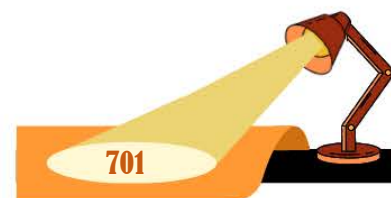


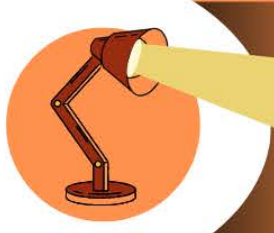


4. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/> (дата звернення 18.11.2024).
5. Кількість осіб з інвалідністю. URL: <https://skilky-skilky.info/datasets/kilkist-osib-z-invalidnistiu-na-rochatok-roku/> (дата звернення 18.11.2024).
6. Міністерство охорони здоров'я планує з 1 січня 2017 року запустити проект реімбурсації вартості ліків. 2016. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/249379594> (дата звернення 18.11.2024).
7. Помаза-Пономаренко А.Л., Вербицький О.В., Виклики соціальної (гуманітарної, міграційної, інформаційної та ін.) безпеки України в ситуаціях ковідного / надзвичайного характеру як фактори позасистемності й трансформації // Вісник Національного університету цивільного захисту України. 2021. № 1 (14). С. 298–304.
8. Помаза-Пономаренко А.Л., Лободенко К.В. Наукові перспективи розвитку право-захисної державної політики України : монографія. Харків: НУЦЗ України, 2020. 188 с.
9. Помаза-Пономаренко А.Л., Панченко О.Г. Публічно-управлінські аспекти забезпечення воєнної безпеки: організаційно-правові, кадрові й інформаційні // Успіхи і досягнення в науці. 2024. № 11. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/issue/archive> (дата звернення 18.11.2024).
10. Помаза-Пономаренко А.Л., Тарадуда Д.В. Державне управління як критична інфраструктура // Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2024. № 4. URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/issue/archive> (дата звернення 18.11.2024).
11. Реімбурсація // Енциклопедія Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D1%96%D0%BC%D0%B1%D1%83%D1%80%D1%81%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F> (дата звернення 18.11.2024).
12. Укладені договори про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій. 2024. URL: <https://edata.e-health.gov.ua/e-data/dashboard/pmg-contracts> (дата звернення 18.11.2024).
13. Українці можуть безкоштовно лікувати безпліддя у 15 медзакладах: перелік. 2024. URL: <https://life.pravda.com.ua/health/de-bezkoshtovno-likuvati-bezplidnya-perelik-likarenpo-ukrajini-300118/> (дата звернення 18.11.2024).
14. Уряд затвердив план протидії корупційним правопорушенням серед МСЕК. 2024. URL: <https://suspilne.media/865779-urad-zatverdiv-plan-protidii-korupcijnim-pravoporussenam-sered-msek/> (дата звернення 18.11.2024).
15. Штучний інтелект в медицині: чи загрожують інновації правам людини?. 2024. URL: <https://www.helsinki.org.ua/articles/shtuchnyu-intelekt-v-medytsyni-chy-zahrozhuut-innovatsii-pravam-liudynu/> (дата звернення 18.11.2024).
16. Galushko S. Typology of digital technologies and their socio-political and state-legal effects on the sphere of national security // Public administration and state security aspects. 2024. Vol. 1. Pp. 15–32.
17. eHealth. URL: <https://moz.gov.ua/uk/news/ehealth>.
18. Pomaza-Ponomarenko A., Hren L., Durman O., Bondarchuk N., Vorobets V. Management mechanisms in the context of digitalization of all spheres of society // Revista San Gregorio. Special edition-2020. Núm. 42. URL: <http://revista.sangregorio.edu.ec/index.php/REVISTASAN-GREGORIO/issue/view/RSAN42/showToc>. (дата звернення 18.11.2024).

References:

1. V Ukrayini zatverdyly prohramu medychnykh harantiy-2024: shcho vona peredbachaye [In Ukraine, the program of medical guarantees-2024 was approved: what it provides]. (2023). Retrieved from <https://life.pravda.com.ua/society/65859fe508c73/>. [in Ukrainian].
2. V Ukrayini ponad 3 mln lyudey z invalidnistyu — tse lyudy z velycheznyym potentsialom, navychkamy, ideyamy, syloyu [In Ukraine, more than 3 million people with disabilities are people with enormous potential, skills, ideas, and strength] (2024). Retrieved from <https://www.msp.gov.ua/news/23795.html>. [in Ukrainian].





3. Galushko, S.P. (2024). [Approaches to improving the system of public administration in the sphere of national security of Ukraine in the conditions of digitalization]. *Public administration: improvement and development*. 11. Retrieved from <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/issue/>. [in Ukrainian].
4. Ofitsiynyy veb-sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny [Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. (2024). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/>. [in Ukrainian].
5. Kil'kist' osib z invalidnistyu [Number of persons with disabilities]. (2022). Retrieved from <https://skilky-skilky.info/datasets/kilkist-osib-z-invalidnistiu-na-pochatok-roku/>. [in Ukrainian].
6. Ministerstvo okhorony zdorov'ya planuye z 1 sichnya 2017 roku zapustyty proekt reimbursatsiyi vartosti likiv [The Ministry of Health plans to launch a drug reimbursement project starting January 1, 2017]. (2016). Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/249379594>. [in Ukrainian].
7. Pomaza-Ponomarenko, A.L. & Verbytskyi, O.V. (2021). [Challenges of social (humanitarian, migration, informational, etc.) security of Ukraine in situations of a covid/emergency nature as factors of extra-systemicity and transformation]. *Bulletin of the National University of Civil Defense of Ukraine*. 1 (14). 298–304. [in Ukrainian].
8. Pomaza-Ponomarenko, A.L. & Lobodenko, K.V. (2020). Scientific prospects for the development of human rights state policy of Ukraine. Kharkiv, NUCZU.
9. Pomaza-Ponomarenko, A.L. & Panchenko, O.H. (2024). [Public-administrative aspects of ensuring military security: organizational, legal, personnel and information]. *Successes and achievements in science*. 11. Retrieved from <http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/issue/archive> [in Ukrainian].
10. Pomaza-Ponomarenko, A.L. & Taraduda, D.V. (2024). [Public administration as a critical infrastructure]. *Dnipro scientific journal of public administration, psychology, law*. 4. Retrieved from <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/issue/archive>. [in Ukrainian].
11. Reimbursatsiya [Reimbursement]. (2024). Retrieved from <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D1%96%D0%BC%D0%B1%D1%83%D1%80%D1%81%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>. [in Ukrainian].
12. Ukladeni dohovory pro medychne obsluhovuvannya naselennya za prohramoyu medychnykh harantiy [Concluded agreements on medical care of the population under the program of medical guarantees]. (2024). Retrieved from <https://edata.e-health.gov.ua/e-data/dashboard/pmg-contracts>. [in Ukrainian].
13. Ukrayintsi mozhut' bezkoshtovno likuvaty bezplidnya u 15 medzkladakh: perelik [Ukrainians can treat infertility for free in 15 medical facilities: list]. (2024). Retrieved from: <https://life.pravda.com.ua/health/de-bezkoshtovno-likuvati-bezplidnya-perelik-likaren-po-ukrajini-300118/>. [in Ukrainian].
14. Uryad zatverdyl plan protydyi koruptsiynym pravoporushennyam sered MSEK [The government approved a plan to combat corruption offenses among MSEK]. (2024). Retrieved from <https://suspilne.media/865779-urad-zatverdiv-plan-protidii-korupciynim-pravoporushennyam-sered-msek/>. [in Ukrainian].
15. Shtuchnyy intelekt v medytsyni: chy zahrozhuyut' innovatsiyi pravam lyudyny? [Artificial intelligence in medicine: do innovations threaten human rights?]. (2024). Retrieved from <https://www.helsinki.org.ua/articles/shtuchnyy-intelekt-v-medytsyni-chy-zahrozhuyut-innovatsii-pravam-liudyny/>. [in Ukrainian].
16. Galushko, S. (2024), [Typology of digital technologies and their socio-political and state-legal effects on the sphere of national security]. *Public administration and state security aspects*. 1. 15–32. [in Ukrainian].
17. eHealth. (2024). Retrieved from <https://moz.gov.ua/uk/news/ehealth>. [in Ukrainian].
18. Pomaza-Ponomarenko, A., Hren, L., Durman, O., Bondarchuk, N. & Vorobets, V. (2020). Management mechanisms in the context of digitalization of all spheres of society. *Revista San Gregorio. Special edition-2020*. 42. Retrieved from <http://revista.sangregorio.edu.ec/index.php/REVISTASANGREGORIO/issue/view/RSAN42/showToc>. [In English]

